

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

Изх. № 618 /2013 г.

Гр. София, 08.10.2013 г.

2253

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ
НА НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ
ВЪВ ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И С К А Н Е

**ОТ ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЗА ПРИЕМАНЕ НА ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ**

На основание: чл. 125, вр. чл. 124, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ КАСАЦИОННИ СЪДИИ,

Със законодателната промяна на Наказателно-процесуалния кодекс със ЗИДНПК /ДВ, бр. 13 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г./ бе създадена нова Глава тридесет и първа „а“ НПК „Особени правила за разглеждане на дела, подсъдни на специализираните наказателни съдилища“.

С разпоредбата на чл. 411а НПК ясно е определена функционалната компетентност на специализирания наказателен съд. В чл. 411в, ал.1 НПК са посочени органите на досъдебното производство по дела, подсъдни на Специализирания наказателен съд - прокурорът от специализираната прокуратура и разследващите органи по чл. 411в, ал. 2 НПК.

С § 9, ал. 2, изр. 1-во от Преходните и заключителните разпоредби на ЗИДНПК /ДВ, бр. 13 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. с ДВ бр. 61/2011 г. и доп. с ДВ, бр. 19 от 2012г., в сила от 06.03.2012 г./ и с § 17 Преходните и заключителните разпоредби на ЗИДНПК /ДВ, бр. 93/2011 г., в сила от 01.01.2012 г./ е уреден редът, по който следва да се довършват неприключилите досъдебни производства преди влизането на закона в сила, а именно - от органите на досъдебното производство,

пред които са били висящи преди влизането в сила на закона.

Констатира се **противоречива съдебна практика на Специализирания наказателен съд и на Апелативния специализиран наказателен съд** по приложението на § 9, ал. 2 ПЗРЗИДНПК /ДВ, бр. 13/2011г., изм. с ДВ, бр. 61/2011 г. и доп. ДВ, бр. 19/2012 г./ и § 17 ПЗРЗИДНПК /ДВ, бр. 93/2011г., в сила от 01.01.2012г./ по отношение на дела, по които съдебното производство е образувано по досъдебно производство, неприключило до 01.01.2012 г. Различното тълкуване и прилагане на тези разпоредби създава предпоставки за сериозни различия в практиката на специализираните съдилища по следните въпроси:

Коя прокуратура е функционално компетентна да отстрани по реда на чл. 242, ал. 2 НПК констатираните от съдията –докладчик съществени процесуални нарушения, станали основание за прекратяване на съдебното производство по реда на чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 248, ал. 2, т. 3 НПК и за връщане на делото във фазата на досъдебното производство?

Кой прокурор се явява функционално компетентен да подаде въззивен частен протест срещу това разпореждане: прокурорът от специализираната или от общата прокуратура, извършвала наблюдението на висящото към 01.01.2012г. досъдебно производство?

Противоречивата съдебна практика се изразява в следното:

При произнасяне по реда на чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. с чл. 248, ал. 2, т. 3 НПК някои от съдиите-докладчици от **Специализирания наказателен съд /СНС/** не конкретизират в разпореждането си на прокурор от коя прокуратура връщат делото, а указват съобщението за изготвеното разпореждане да бъде изпратено както на специализираната, така и на общата прокуратура, осъществявала наблюдението на досъдебното производство, неприключило до 01.01.2012 г. В тази насока са:

- разпореждане от 05.12.2012 г. по НОХД № 1733/2012 г. на СНС и
- разпореждане от 11.12.2012 г. по НОХД № 1739/ 2012 г. на СНС.

Налице са разпореждания на съдия-докладчик, в които се посочва, че делото се връща на специализираната прокуратура, но едновременно с това се указва съобщения за разпореждането да бъдат изпратени и на специализираната, и на общата прокуратура, осъществявала наблюдението на неприключилото до 01.01.2012 г. досъдебно производство. Такива са:

- разпореждане от 27.03.2012 г. по НОХД № 310/2012 г. на СНС;
- разпореждане от 07.08.2012 г. по НОХД № 1169/2012г. на СНС;
- разпореждане от 01.06.2012 г. по НОХД № 777/2012 г. на СНС;
- разпореждане от 25.04.2012 г. по НОХД № 482/2012 г. на СНС;
- разпореждане от 21.04.2012 г. по НОХД № 529/2012г. на СНС;
- разпореждане от 13.02.2012 г. по НОХД № 62/2012 г. на СНС;
- разпореждане от 05.09.2013 г. по НОХД № 1079/2013г. на СНС;

-разпореждане от 01.02.2013 г. по НОХД № 42/2013 г. на СНС;

-разпореждане от 18.07.2013 г. по НОХД № 977/2013г. на СНС.

Има случай, когато СНС връща делото на общата прокуратура (разпореждане на съдия-докладчик от 28.02.2012 г. по НОХД № 60/2012 г.) с указание тя да отстрани констатираните съществени процесуални нарушения.

В други разпореждания съдията-докладчик изрично посочва, че делото следва да се върне на специализираната прокуратура за отстраняване на допуснатите съществени процесуални нарушения. Тези разпореждания съдържат указание за изпращане на съобщения само на специализираната прокуратура:

-разпореждане от 26.11.2012 г. по НОХД № 1756/2012 г. на СНС;

-разпореждане от 26.01.2012 г. по НОХД № 22/2012 г. на СНС;

-разпореждане от 03.09.2013 г. по НОХД № 1076/2013г. на СНС;

-разпореждане от 21.08.2013 г. по НОХД № 1080/2013 г. на СНС;

-разпореждане от 19.08.2013 г. по НОХД № 1084/2013 г. на СНС;

-разпореждане от 14.06.2013 г. по НОХД № 819/2013г. на СНС;

-разпореждане от 12.06.2013 г. по НОХД № 805/2013г. на СНС.

Съществуващата противоречива практика на Специализирания наказателен съд създава предпоставки за противоречия и в практиката на въззивния съд. **Апелативният специализиран наказателен съд /АСНС/** се произнася нееднозначно по въпроса коя е процесуално легитимираната страна, имаща право да подаде частен въззивен протест срещу разпореждането по чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 248, ал. 2, т. 3 НПК.

Някои състави на АСНС приемат, че прокурорът от общата прокуратура /местно и функционално компетентна да наблюдава неприключилото до 01.01.2012 г. досъдебно производство/, не е процесуално легитимиран да протестира разпореждането на съдията –докладчик от СНС по чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 248, ал. 2, т. 3 от НПК.

Тези състави оставят без разглеждане подаден частен протест с доводи, че по дела, подсъдни на СНС, в съдебната фаза на наказателния процес, в която е производството по въззивна проверка по реда на Глава двадесет и втора от НПК, компетентен да протестира е прокурорът от специализираната, а не от общата прокуратура. Аргументи в подкрепа на това становище се правят от нормата на чл. 253, т. 1 НПК. Приема се, че в случая не следва да намерят приложение разпоредбите на § 9, ал. 2 и § 17 от ПЗРЗИДНПК, уреждащи неприключилите към 01.01.2012 г. досъдебни производства, тъй като този регламент е обвързан с досъдебната фаза на процеса – вече приключила с внасянето на обвинителен акт в съда и с образуването на съдебно производство. В подкрепа на това становище се правят доводи и от разпоредбата на чл. 411в, ал. 1 НПК /в сила от 01.01.2012 г./, а именно, че задължителен участник и страна в

съдебно производство пред СНС е само прокурорът от специализираната прокуратура. В този смисъл са:

- определение № 77 от 19.12.2012 г. по ВЧНД № 260/2012 г. на АСНС;
- определение № 14 от 27.02.2013 г. по ВЧНД № 55/2013 г. на АСНС;
- определение № 13 от 27.03.2012 г. по ВЧНД № 39/2012 г. на АСНС;
- определение № 43 от 04.06.2013 г. по ВЧНД № 174/2013 г. на АСНС;
- определение № 57 от 09.07.2013 г. по ВЧНД № 217/2013 г. на АСНС.

Необходимо е да се посочи и протоколно определение от 19.11.2012 г. по НОХД № 1192/2012 г. на СНС, с което е оставено без уважение искане на прокурор от общата прокуратура по реда на чл. 186 НПК. В мотивите към същото е отбелязано, че за съда съществува процесуално задължение да уведоми за разпореждането на съдията-докладчик по чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 248, ал. 2, т. 3 НПК съответната на съда прокуратура. И след като съответната на СНС прокуратура е специализираната, следва изводът, че само прокурор от нея е оправомощен да атакува с частен протест разпореждането.

Други състави на АСНС намират за допустими и разглеждат подадените от прокурор от общата прокуратура въззивни частни протести срещу разпореждане на съдия –докладчик от СНС по чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 248, ал. 1, т. 3 НПК.

Според тях, след като прокурорът от общата местно и функционално компетентна прокуратура, е осъществявал наблюдението върху досъдебното производство и е изготвил обвинителния акт, по който е образувано съдебно производство пред СНС, то този прокурор има и процесуалното право да подаде частен протест срещу разпореждането за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото за отстраняване на процесуални нарушения.

Приема се, че изготвилият обвинителен акт до Специализирания наказателен съд прокурор от общата прокуратура разполага със същите процесуални права като прокурора от специализираната прокуратура. Аргументирайки се с принципа на взаимозаменяемост на прокурорите, тези съдебни състави решават, че след като прокурорът от специализираната прокуратура разполага с процесуалното право да протестира актовете на СНС, то и прокурорът от общата прокуратура, макар и не упълномощен с изрична заповед, има същите процесуални права.

В подкрепа на това становище се навеждат доводи от § 9, ал. 2 ПЗРЗИДНПК. Те са в насока, че щом досъдебното производство не е приключило до 01.01.2012 г. и е висящо пред общата прокуратура, след образуване на съдебно производство пред СНС и последващото му прекратяване по реда на чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 248, ал. 1, т. 3 НПК, отново прокурорът от общата, а не от специализираната прокуратура, е функционално компетентен. Следователно, именно този прокурор е длъжен да отстрани допуснатите на досъдебното

производство и констатирани от СНС съществени процесуални нарушения, респективно – той може и да протестира съдебния акт.

Част от съставите при АСНС възприемат тезата, че текстът на § 9, ал. 2 от ПЗРЗИДНПК въвежда регламент на своеобразно отклонение от принципа на функционална компетентност по чл. 411в, ал. 1 НПК в смисъл, че въпросните преходни разпоредби са приложими и за върнатите от съда дела във фазата на досъдебното производство. Според тях, въпросното отклонение „дава“ правото на протест и на прокурор от неспециализирана прокуратура. Приема се, че прокурорът от общата прокуратура, изготвил обвинителен акт по неприключило до 01.01.2012г. досъдебно производство, е длъжен да отстрани съществените процесуални нарушения, тъй като именно той, а не прокурорът от специализираната прокуратура, ги е допуснал в досъдебната фаза.

В тази насока са:

- определение № 72 от 05.12.2012 г. по ВЧНД № 177/ 2012г. на АСНС;
- определение № 24 от 03.04.2013 г. по ВЧНД № 85/2013 г. на АСНС;
- определение № 55/25.09.2012 г. по ВЧНД №171/2012г. на АСНС;
- определение № 18/07.03.2013 г. по ВЧНД № 63/2013 г. на АСНС и
- особени мнения на съдия от въззивен състав по ВЧНД № 174/2013 г. на АСНС и по ВЧНД № 55/2013 г. на АСНС.

Трета група съдебни състави от АСНС приемат за допустими подадените срещу едно и също разпореждане на съдия-докладчик от СНС по чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 248, ал. 2, т. 3 НПК въззивни частни протести на прокурори от специализираната и от общата прокуратура и ги разглеждат по същество. Такива са:

- определение № 25 от 10.05.2012 г. по ВЧНД № 58/2012 г. на АСНС;
- определение № 44 от 30.05.2013 г. по ВЧНД № 163/2013г. на АСНС;
- определение № 34 от 21.05.2013 г. по ВЧНД № 144/2013 г. на АСНС;
- определение № 63 от 24.10.2012 г. по ВЧНД № 170/2012г. на АСНС;
- определение № 18 от 11.04.2012 г. по ВЧНД № 50/2012 г. на АСНС;
- определение № 15 от 03.04.2012 г. по ВЧНД № 32/2012 г. на АСНС.

В тези съдебни актове не са изложени аргументи по допустимостта на частните протести на двете прокуратури - на специализираната и на общата - по повод едновременното им разглеждане.

Посочената противоречива практика на Специализирания наказателен съд и на Апелативния специализиран наказателен съд обосновава необходимост от намеса на Общото събрание на съдиите от Наказателната колегия във Върховния касационен съд по реда на чл. 124, ал. 1, т. 1 от ЗСВ.

Предвид изложеното и на основание чл. 125, вр. чл. 124, ал. 1, т. 1 от ЗСВ правя

И С К А Н Е :

Общото събрание на съдиите от Наказателната колегия във Върховния касационен съд на Република България да приеме тълкувателно решение, с което да отговори на следните въпроси :

1. При упражняване на правомощията си по чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 248, ал. 2, т. 3 НПК по дело, по което съдебното производство е образувано по неприключило към 01.01.2012 г. досъдебно производство, съдията – докладчик от Специализирания наказателен съд на прокурор от коя прокуратура – общата или специализираната, следва да върне делото за отстраняване по реда на чл. 242, ал. 2 НПК на констатираните съществени процесуални нарушения?

2. Прокурорът от специализираната или от общата прокуратура има процесуално право да подаде частен протест срещу разпореждането на съдията докладчик от Специализирания наказателен съд по чл. 249, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 248, ал. 2, т. 3 НПК по дело, по което съдебното производство е образувано по неприключило към 01.01.2012 г. досъдебно производство?

3. Следва ли да се прилагат разпоредбите на § 9, ал. 2 ПЗРЗИДНПК /ДВ, бр. 13/2011 г., изм. ДВ, бр. 61/2011 г. и доп. ДВ, бр. 19/2012 г./ и на § 17 ПЗРЗИДНПК /ДВ, бр. 93/2011г./ по отношение на върнатите на прокурора дела, по които съдебното производство е прекратено от Специализирания наказателен съд на основание чл. 249, ал. 2, вр. ал.1, вр. чл. 248, ал. 2, т. 3 НПК, когато съдебното производство е било образувано по неприключено към 01.01.2012 г. досъдебно производство?

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

СОТИР ЦАЦАРОВ